

استفتائات ماه مبارك رمضان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۵. سؤال: کفاره روزه زن باردار (چون روزه برای بچه ضرر دارد) به عهده زن است یا به عهده شوهرش؟ و آیا جز نفقه او حساب می‌شود؟.....
۶. سؤال: آیا ملاک در پرداخت فطریه، قوت غالب در سال است یا ماه رمضان؟ و آیا قوت غالب شخص مراد است یا قوت غالب منطقه و شهر؟.....
۷. پزشک گفته روزه نگیرم!!!.....
۷. روزه افراد معتاد به سیگار!!!.....
۷. روزه افراد معتاد به سیگار!!!.....
۸. پزشک گفته روزه نگیرم!!!.....
۸. پزشک گفته روزه نگیرم!!!.....
۸. حکم استمناء برای روزه‌دار!!!.....
۹. حکم استمناء برای روزه‌دار!!!.....
۹. روزه افرادی که زیاد تشنه می‌شوند!!!.....
۹. روزه افرادی که زیاد تشنه می‌شوند!!!.....
۱۰. مسافری که از قصد اقامت منصرف شود!!!.....
۱۰. روزه مسافری که به وطن رسیده!!!.....
۱۰. اعتماد به گفته دیگری در زمان مغرب!!!.....
۱۰. روزه فرد بیمار!!!.....
۱۱. اگر عمداً قضای روزه را یک سال نگیرد!!!.....
۱۱. مقدار و نوع زکات فطره!!!.....

- ↓ سؤال: اگر شخصی در سحر ماه رمضان چیزی بخورد و بعد مشخص شود که بعد از داخل شدن وقت خورده است، تکلیف روزه‌اش چیست؟ ۱۱
- ↓ لاک زدن ناخن انگشتان! ۱۳
- ↓ رسیدن به محل اقامت پیش از ظهر! ۱۳
- ↓ پرداخت کفاره با تأخیر!!! ۱۴
- ↓ سؤال: اگر کسی در ماه رمضان روزه خود را عمداً باطل کرده باشد، به علت سختی کفاره روزه و سیر کردن فقرا، اگر مقدار مبلغ آن را بدهد کافی است؟ ۱۴
- ↓ سؤال: خوردن قرص درماه رمضان برای اینکه روزه قضا نشه اشکال داره؟ ۱۵
- ↓ سؤال: اگه مریض بشی و نتونی روزه بگیری ومریضی تاسال آینده ادامه پیدا بکند آیا باید هم قضا و هم کفاره روزه بدهد؟ ۱۵
- ↓ سؤال: در هنگام ماه مبارک رمضان، اگر شخصی بعد از اذان صبح، جنب شود، آیا باید فوراً غسل انجام دهد، یا می‌تواند چند ساعت به تأخیر بیندازد؟ ۱۶
- ↓ سؤال: کسی که بعد از ظهر در ماه رمضان به مسافرت می‌رود، اگر بخواهد روزه‌اش را نخورد، حکم شرعی چیست؟ آیا باید قبل از اذان صبح برگردد یا می‌تواند قبل از اذان ظهر مراجعت نماید؟ ۱۶
- ↓ سؤال: آیا در هنگام روزه می‌توان غسل جنابت کرد؟ ۱۶
- ↓ غسل جنابت قبل از اذان صبح: ۱۶
- ↓ سؤال: شخصی به خاطر بیماری که داره نتونسته چندساله روزه بگیره و با توجه به بیماریش نمیتونه قضا شو هم بگیره، باید بابت هر سال چقدر کفاره بده و اینکه توانایی مالی انچنانی هم نداره؟ ۱۷
- ↓ سؤال: افراد مسنی که توانایی روزه ندارند و دیگر تا آخر عمر نمیتونن روزه بگیرن آیا کفاره برگردنشون هس یا نه؟؟ و کفاره به ازای چند گرم گندم هست؟ ۱۸
- ↓ سؤال: روزه بر چه کسانی واجب است و بر چه کسانی واجب نیست؟ ۱۸
- ↓ سؤال: اگر چند سال از قضای روزه گذشته باشد یعنی مثلاً نمی‌دانسته که ماه رمضان است و چند روز را نگرفته باشد آیا بعد از چند سال باید همان قدر روزه را بگیرد یا به تعدادش افزوده می‌شود. ۱۸
- ↓ سؤال: فردی که قصد روزه گرفتن ندارد چه مجازات و عقوبتی برای او در نظر گرفته می‌شود؟ ۱۹

سؤال: آیا در یک روز ماه رمضان، با تکرار عملی که روزه را باطل می‌کند، کفاره نیز تکرار می‌شود؟ ۱۹

سؤال: اگر پرداخت فطریه، بعد یا قبل از عید فطر باشد اشکال دارد؟ ۱۹

سؤال: به جای ۷۵۰ گرم گندم همیشه پولش رو داد؟ روزه قضا رو همیشه بعد از ماه رمضان سال بعد گرفت؟ ۲۰

سؤال: در ماه رمضان روزها بلند است و کسی که کارگر است و باید تمام روز زیر آفتاب کار کند تا بتواند خرجی خود و خانواده را بدهد. می‌تواند روزه نگیرد؟ و اگر کار نکند نمی‌تواند نیاز خانواده را تأمین کند. و اگر روزه بگیرد از کار خود نسبت به صاحب کار کم کاری نکرده به خاطر ضعفی که دچار می‌شود؟ ۲۰

سؤال: آیا در حالت جنب همیشه روزه گرفت؟ ۲۱

سؤال: افراد مسنی که توانایی روزه ندارند و دیگر تا آخر عمر نمیتونن روزه بگیرن آیا کفاره برگردنشون هس یا نه؟؟ و کفاره به ازای چند گرم گندم هست؟ ۲۱

سؤال: کسی که مریض هست نمیتونه روزه بگیره باید کفاره بده؟ ۲۱

سؤال: آیا تو گرمای ۵۰ درجه و کار آدم مسافرکشی باشه. باید روز گرفت؟؟ ۲۱

سؤال: آیا مسافرت عمدی در ماه رمضان به قصد افطار و فرار از روزه گرفتن، جایز است؟ ۲۲

سؤال: کفاره روزه زن باردار (چون روزه برای بچه ضرر دارد) به عهده زن است یا به عهده شوهرش؟ و آیا جز نفقه او

حساب می‌شود؟

پاسخ:

آیت‌الله خامنه‌ای:

بر عهده خودش است.

آیت‌الله مکارم:

در صورتی که روزه گرفتن برای خود مادر ضرر داشته پرداخت کفاره آن نیز بر عهده خودش است اما اگر برای بچه ضرر داشته بنا بر احتیاط واجب بر عهده شوهر است.

آیت‌الله سیستانی:

به عهده زن است البته زنی که زائیدن او نزدیک است (ماه‌های هشت و نه) و روزه برای خودش یا حملش ضرر دارد، روزه بر او واجب نیست ولی باید بعداً آن را قضا کند و برای هر روز یک مُد طعام (۷۵۰ گرم نان یا ماکارونی یا آرد) بابت کفاره به فقیر دهد. و اما زنی که در ماه‌های آخر بارداری نباشد (از ماه اول تا آخر ماه هفتم) اگر روزه برای او یا حملش ضرر داشته باشد یا اینکه سبب افتادن وی در مشقتی که عادتاً قابل تحمل نیست گردد روزه بر او واجب نیست و باید قضا نماید و کفاره ندارد.

﴿ آیت الله شبیری:﴾

بنا بر احتیاط بر عهده شوهر است.

﴿ آیت الله وحید:﴾

به عهده خود زن است و ربطی به نفقه ندارد حتی اگر شوهر با تمایل خودش پرداخت نماید ذمه زن بنا بر احتیاط واجب از این کفاره بری نمی شود و در تمام کفارات، کفاره بر عهده خود شخص است و اگر دیگری بدهد بنا بر احتیاط واجب ذمه مکلف از این کفاره بری نمی شود.

﴿ آیت الله فاضل:﴾

اگر روزه گرفتن برای بچه ضرر داشته، به نظر حضرت آقا (ره) بابت نگرفتن روزه، کفاره واجب نیست لیکن قضای روزه را باید بگیرد. اگر قضای روزه را تا ماه رمضان سال بعدش نگیرد علاوه بر قضا برای هر روز باید یک مد (۷۵۰ گرم) به فقیر بدهد. کفاره ای که بر زن واجب می شود جزء نفقه نیست و بر شوهرش واجب نیست، اگر شوهر به اجازه زن کفاره او را بدهد کفایت می کند و اگر شوهر کفاره زن را ندهد باید خود زن کفاره اش را بدهد. اگر توان مالی ندارد که برای هر روز یک مد طعام به فقیر بدهد هر مقداری که بتواند بدهد کفایت می کند اگر هیچ مقدار از خود درآمد و توان مالی ندارد، استغفار کند کفایت می کند و اگر بعداً توان مالی پیدا کرد به احتیاط واجب کفاره یک مد طعام را برای هر روز باید بدهد.^۱

↓ سؤال: آیا ملاک در پرداخت فطریه، قوت غالب در سال است یا ماه رمضان؟ و آیا قوت غالب شخص مراد است یا قوت غالب منطقه و شهر؟

↑ پاسخ:

ملاک، خوراک و قوت غالب سال در منطقه و شهر است. ولی در هر صورت، اگر از گندم، جو، خرما، برنج و مانند این ها داده شود، کفایت می کند.

﴿ آیت الله العظمی خامنه ای:﴾

اگر از گندم، جو، خرما، برنج و مانند این ها داده شود، کفایت می کند و منحصر به قوت غالب فرد نیست.

﴿ آیت الله العظمی مکارم:﴾

در زکات فطره خوراک شخصی خود انسان ملاک نیست بلکه خوراک معمولی اهل شهر و یا محل ملاک است؛ بنابراین، کسی که همیشه برنج می خورد می تواند زکات فطره را از گندم بدهد. و همچنین ملاک کل سال است نه فقط ماه رمضان.

﴿ آیت الله العظمی سیستانی:﴾

قوت غالب بلد.

﴿ آیت الله العظمی نوری همدانی:﴾

ملاک در فطریه قوت غالب نوع مردم و اهل بلد است ولی اخراج غلات اربعه در هر صورت بلامانع است.

﴿ آیت الله العظمی صافی گلپایگانی:

قوت غالب سال و غالب مردم بلد ملاک است.^۲

↓ پزشک گفته روزه نگیرم!!!

? بعضی از پزشکان که به مسائل شرعی ملتزم نیستند، بیماران را از روزه گرفتن به دلیل ضرر داشتن منع می‌کنند، گفته این پزشکان حجت است یا خیر؟

﴿ نظر آیت الله خامنه‌ای :

اگر پزشک امین نباشد و گفته او هم اطمینان آور نباشد و باعث خوف ضرر نشود، گفته او اعتباری ندارد و در غیر این صورت نباید روزه بگیرد. (در فرض دوم بعد از ماه رمضان قضای آن را به‌جا آورد. و اگر نمی‌تواند یک مد طعام برای هر روز به فقیر بپردازد.)

↓ روزه افراد معتاد به سیگار!!!

? آیا کسانی که نمی‌توانند سیگار یا تریاک را ترک کنند می‌توانند روزه بگیرند و سیگار یا تریاک را نیز بکشند؟

﴿ نظر آیت الله مکارم:

روزه بنا بر احتیاط واجب صحیح نیست و همگان قدرت ترک آن را لااقل در طول روزهای ماه رمضان دارند و این ماه مبارک، فرصت مناسبی برای ترک آن است.

↓ روزه افراد معتاد به سیگار!!!

? من معتاد به سیگار هستم و در ماه مبارک رمضان هر چه تلاش می‌کنم که تندخو نباشم نمی‌توانم و همین باعث ناراحتی زیاد افراد خانواده‌ام شده است و خودم هم از وضعیت دشوارم رنج می‌برم، تکلیف من چیست؟

﴿ نظر آیت الله خامنه‌ای:

روزه ماه مبارک رمضان بر شما واجب است و بنا بر احتیاط واجب جایز نیست در حال روزه سیگار بکشید، و نباید بدون دلیل با دیگران تند برخورد کنید.

↓ پزشک گفته روزه نگیرم!!!

? بعضی از پزشکان بیماران را از روزه گرفتن به دلیل ضرر منع می‌کنند، گفته این پزشکان حجت است یا خیر؟

📖 نظر آیت‌الله سیستانی:

کسی که می‌داند یا اطمینان دارد روزه برای او ضرر قابل توجه‌ای ندارد، هرچند پزشک بگوید ضرر دارد، باید روزه بگیرد و کسی که یقین یا گمان دارد یا احتمال معقول دهد که روزه برایش ضرر قابل توجه‌ای دارد، هرچند پزشک بگوید ضرر ندارد، واجب نیست روزه بگیرد و جایز است افطار نماید؛ بلکه اگر ضرر مورد احتمال یا مورد اطمینان در حدّ حرام باشد، واجب است روزه نگرفته و افطار نماید و در غیر صورت ضرر حرام، فرد می‌تواند رجاء روزه بگیرد و چنانچه بعد معلوم شود که روزه برای او ضرر قابل توجه نداشته، روزه‌اش صحیح است. (در فرض دوم بعد از ماه رمضان قضای آن را به‌جا آورد. و اگر نتوانست، یک مد طعام برای هر روز به فقیر بپردازد.)

↓ پزشک گفته روزه نگیرم!!!

? به جهت این که کلیه من سنگسازه پزشک مرا از روزه منع کرده، و دستور داده که روزانه حداقل ده لیوان آب بنوشم. آیا نظر ایشان، که فردی متدین است، لازم الاتباع است؟ اگر روزه بگیرم، و به علت عدم شرب مایعات در روزهای ماه رمضان، کلیه‌ام طبق پیش‌بینی پزشک دچار مشکل شود، آیا مرتکب معصیت شده و روزه من باطل است؟

📖 نظر آیت‌الله مکارم:

کسی که بر اثر تجربه یا گفته پزشک یقین دارد و یا احتمال قابل توجه‌ای می‌دهد روزه برایش ضرر دارد روزه‌اش صحیح نیست و نباید روزه بگیرد بنابراین هرگاه از گفته طبیب حاذق متعهد خوف ضرر پیدا کنید که روزه برایتان ضرر دارد، روزه را افطار می‌کنید. و چنانچه پس از ماه مبارک توانستید، قضای آن را به‌جا آورید. و اگر بیماری شما تا ماه رمضان سال بعد ادامه پیدا کرد، قضا بر شما واجب نیست بلکه برای هر روز فقط یک مدّ طعام (هفت‌صد و پنجاه گرم، گندم، برنج و مانند آن) به فقیری می‌پردازید. و با توجه به این که اشتیاق زیادی برای روزه گرفتن دارید، خدا ان‌شاءالله به شما اجر روزه‌داران را عنایت خواهد کرد.

↓ حکم استمناء برای روزه‌دار!!!

? حکم استمناء (خودارضایی) چیست؟ آیا در ماه رمضان مبطل روزه است؟ اگر در خواب جنب شود بازهم روزه را باطل می‌کند؟ اگر کسی

در ماه رمضان استمناء کند، کفاره هم دارد؟

📖 نظر آیت‌الله خامنه‌ای:

استمناء مطلقاً حرام است. اگر روزه‌دار عمداً کاری کند که منی از او بیرون بیاید، روزه‌اش باطل است و کفاره بر او واجب می‌شود (۶۰ روز روزه یا ۶۰ فقیر را سیر کند) و مستحب است کفاره جمع بپردازد. و در صورتی که در خواب محتلم شود، روزه باطل نیست و اگر در حال بیرون آمدن منی از خواب بیدار شود، واجب نیست از آن جلوگیری کند.

⬇ حکم استمناء برای روزه‌دار!!!

? حکم استمناء (خود ارضایی) چیست؟ آیا در ماه رمضان مبطل روزه است؟ اگر در خواب جنب شود بازهم روزه را باطل می‌کند؟ اگر کسی در ماه رمضان استمناء کند، کفاره هم دارد؟

📖 نظر آیت‌الله مکارم:

استمناء حرام و گناه کبیره است. اگر روزه‌دار با خودکاری کند که منی از او بیرون بیاید، روزه‌اش باطل می‌شود. بنا بر احتیاط واجب باید کفاره جمع بدهد (آزاد کردن یک بنده، گرفتن دو ماه روزه و اطعام شصت فقیر). اگر بی‌اختیار در خواب یا بیداری محتلم شود روزه باطل نیست. و اگر در حال بیرون آمدن منی از خواب بیدار شود، واجب نیست از آن جلوگیری کند.

⬇ روزه افرادی که زیاد تشنه می‌شوند!!!

? وظیفه افراد در دو فرض زیر نسبت به روزه چیست؟ ۱. فردی که بیماری استسقاء دارد و زیاد تشنه می‌شود؟ ۲. روزه‌داری که اتفاقاً دچار تشنگی زیاد شده است؟

📖 نظر آیت‌الله سیستانی:

فرض اول: اگر انسان مرضی دارد که زیاد تشنه می‌شود و نمی‌تواند تشنگی را تحمل کند یا برای او مشقت دارد، روزه بر او واجب نیست ولی در فرض دوم باید برای هر روز یک مُد طعام به فقیر بدهد، و چنانچه بعد بتواند روزه بگیرد، واجب نیست قضا نماید.

فرض دوم: اگر روزه‌دار به قدری تشنه شود که بترسد از تشنگی بمیرد، یا به او ضرری برسد، یا آنکه به سختی بیفتد که نمی‌تواند آن را تحمل کند، می‌تواند به اندازه‌ای که ترس از این امور برطرف شود آب بیاشامد، بلکه در فرض ترس از مرگ و مانند آن واجب است ولی روزه او باطل می‌شود. و اگر ماه رمضان باشد، باید بنا بر احتیاط لازم - بیشتر از آن نیاشامد و در بقیه روز از انجام کاری که روزه را باطل می‌کند خودداری نماید.

⬇ روزه افرادی که زیاد تشنه می‌شوند!!!

? وظیفه افراد در دو فرض زیر نسبت به روزه چیست؟ ۱. فردی که بیماری استسقاء دارد و زیاد تشنه می‌شود؟ ۲. روزه‌داری که اتفاقاً دچار تشنگی زیاد شده است؟

📖 نظر آیت‌الله مکارم:

فرض اول: روزه بر کسانی که مبتلابه بیماری استسقاء هستند، یعنی زیاد تشنه می‌شوند و توانایی روزه گرفتن را ندارند و یا برای آن‌ها بسیار مشکل است واجب نیست، ولی باید برای هر روز یک مُد طعام کفاره بدهند و بهتر است که بیش از مقدار ضرورت آب نیاشامند و اگر بعداً بتوانند قضا کنند احتیاط واجب قضا کردن است.

فرض دوم: اگر روزه‌دار به اندازه‌ای تشنه شود که طاقت تحمل آن را ندارد و یا ترس بیماری و تلف داشته باشد، می‌تواند به اندازه ضرورت آب بنوشد، ولی روزه او باطل می‌شود و اگر ماه رمضان باشد باید بقیه روز را امساک کند.

↓ مسافری که از قصد اقامت منصرف شود!!!

? اگر مسافر بعد از قصد اقامت ده روز از ماندن در آنجا منصرف شود، حکم نماز و روزه‌هایش چیست؟

🔖 نظر آیت‌الله مکارم، رساله، م ۱۱۷۲

هرگاه کسی قصد ده روز کند و روزه بگیرد و بعد از ظهر از ماندن در آنجا منصرف شود چنانچه یک نماز چهار رکعتی خوانده باشد روزه‌اش صحیح است و باید تا آنجا هست نمازها را تمام بخواند و روزه ماه رمضان را بگیرد اما اگر نماز چهار رکعتی نخوانده روزه‌اش صحیح نیست و نمازها را نیز باید شکسته بخواند.

↓ روزه مسافری که به وطن رسیده!!!

? اگر مسافر پیش از ظهر یا بعد از ظهر به وطن برسد، می‌تواند روزه بگیرد؟

🔖 نظر آیت‌الله سیستانی: رساله، م ۱۶۹۲

اگر مسافر در ماه رمضان چه آن که قبل از فجر در سفر بوده و چه آن که روزه بوده و سفر نماید، چنانچه پیش از ظهر به وطنش برسد، یا به جایی برسد که می‌خواهد ده روز در آنجا بماند، چنانچه کاری که روزه را باطل می‌کند انجام نداده - بنا بر احتیاط - باید آن روز روزه را بگیرد و در این صورت قضا ندارد. و اگر انجام داده، روزه آن روز بر واجب نیست و باید آن را قضا کند. اگر مسافر بعد از ظهر به وطنش برسد، یا به جایی برسد که می‌خواهد ده روز در آنجا بماند - بنا بر احتیاط - روزه‌اش باطل است، و باید آن را قضا کند.

↓ اعتماد به گفته دیگری در زمان مغرب!!!

? اگر روزه‌دار به گفته کسی که می‌گوید مغرب شده، افطار کند بعد بفهمد مغرب نبوده، نسبت به قضا و کفاره چه وظیفه‌ای دارد؟

🔖 نظر آیت‌الله خامنه‌ای:

اگر روزه‌دار به گفته کسی که می‌گوید مغرب شده و اعتماد به گفته او نیست، افطار کند و سپس بفهمد که مغرب نبوده، قضا و کفاره بر او واجب می‌شود. اگر در روز ماه رمضان کسانی که خبر آن‌ها شرعاً حجت است بگویند مغرب شده، و افطار کند سپس معلوم شود که هنوز در آن هنگام مغرب نبوده است باید قضای آن روز را به‌جا آورد.

↓ روزه فرد بیمار!!!

? آیا مریض می‌تواند روزه بگیرد؟ وظیفه او نسبت به قضا و کفاره چیست؟

🔖 نظر آیت‌الله خامنه‌ای:

اگر بداند روزه برای او ضرر دارد یا خوف ضرر داشته باشد و درعین حال بخواهد روزه بگیرد، روزه گرفتن برای وی حرام است و یا اگر مکلف از گفته پزشک یقین پیدا کند که روزه برای او ضرر دارد و یا از گفته وی یا منشأ عقلایی دیگری برای او خوف از ضرر حاصل شود، روزه گرفتن برای او واجب نیست، بلکه جایز هم نیست. و اگر بیماری تا ماه رمضان آینده استمرار پیدا کرد، قضای روزه واجب نیست، ولی واجب است که عوض هرروز یک مدّ طعام به فقیر بدهد. (اما علی‌رغم گفته پزشک) اگر خود شما از ضرر روزه خوف ندارید و حجت شرعی هم بر آن ندارید، واجب است روزه ماه رمضان را بگیرید.

↓ اگر عمداً قضای روزه را یک سال نگیرد!!!

? اگر قضای روزه را بدون عذر و عمداً تا رمضان سال آینده نگیرد، آیا كفاره دارد؟

🔖 نظر ۱۳ مرجع، جامع‌الرسائل، م ۱۷۰۵

اگر در ماه رمضان به‌واسطه عذری روزه نگیرد و بعد از رمضان عذر او برطرف شود و تا رمضان آینده عمداً (بدون عذر) قضای روزه را نگیرد باید روزه را قضا کند و برای هر روز یک مد (طعام) گندم یا جو و مانند این‌ها هم به فقر بدهد. (این مسئله در رساله آیت‌الله بهجت نیست.)

↓ مقدار و نوع زکات فطره!!!

? لطفاً به دو سؤال زیر جواب دهید:

۱. مقدار فطره چقدر است؟

۲. زکات فطره را باید از قوت متعارف داد، یا قوت شرعی؟

🔖 نظر آیت‌الله وحید، رساله، م ۲۰۰۸

کسی که موقع غروب شب عید فطر بالغ و عاقل است و فقیر و بنده کسی نیست، به این معنی که ماه رمضان را - اگرچه به یک آن تا تحقق غروب - با این شرایط درک کند، باید برای خودش و کسانی که نان‌خور او هستند، هر نفری یک صاع - که تقریباً سه کیلوگرم است - گندم یا جو یا خرما یا کشمش یا برنج و مانند این‌ها به مستحق بدهد، و بنا بر احتیاط واجب غذای معمول محلّش باشد، و اگر پول یکی از این‌ها را هم بدهد کافی است، و بنا بر احتیاط واجب کسی که وقت غروب شب عید فطر بی‌هوش است، باید فطره بدهد.

↓ سؤال: اگر شخصی در سحر ماه رمضان چیزی بخورد و بعد مشخص شود که بعد از داخل شدن وقت خورده است،

تکلیف روزه‌اش چیست؟

↑ پاسخ:

۱) بدون تحقیق از وقت چیزی بخورد:

﴿ آیات خامنه‌ای، صافی و مکارم:

روزه‌اش باطل ولی کفاره ندارد.

﴿ آیت‌الله زنجانی:

اگر آن روز را امساک نکرد، علاوه بر قضا کفاره نیز دارد.

﴿ آیت‌الله بهجت:

بنا بر احتیاط واجب روزه‌اش باطل است ولی کفاره ندارد.

﴿ بقیه مراجع:

اگر حجت شرعی بر داخل شدن وقت اذان صبح هم نداشته، روزه‌اش باطل است و باید آن روز را امساک کند و بعداً قضا نماید ولی اگر حجت شرعی بر داخل شدن وقت اذان صبح داشته علاوه بر قضا باید کفاره نیز بدهد.

۲) با تحقیق و یقین به این که صبح نشده چیزی بخورد:

الف) با نگاه کردن به افق تحقیق کند و یقین کند که صبح نشده است بعد بفهمد که صبح بوده:

﴿ آیات امام، خامنه‌ای، سیستانی، نوری، مکارم، بهجت و فاضل:

روزه صحیح است.

ب) با ابزار مانند نگاه کردن به ساعت و... تحقیق کند و یقین کند صبح نشده اما بعد بفهمد که صبح بوده:

﴿ آیات خامنه‌ای، مکارم و فاضل:

روزه صحیح است.

﴿ آیات سیستانی، وحید، صافی، زنجانی، نوری، بهجت، تبریزی و خویی:

روزه باطل است و باید آن روز را امساک کند بعد قضای روزه را بگیرد و کفاره ندارد.^۳

۳ منابع:

[۱]. توضیح المسائل ۱۶ مرجع، م ۱۶۸۸؛ رهبری: رساله آموزشی، ج ۱، ص ۳۶۱. [۲]. امام: تحریر الوسیله، ج ۱، کتاب الصوم، القول فیما یترتب علی الافطار، م ۱۲؛ عروه الوثقی مع التعليقات، ج ۲، کتاب الصوم، فصل فی وجوب القضا دون الکفاره؛ منهج الصالحین، م ۱۰۲۳؛ سیستانی: توضیح المسائل جامع، ج ۱، م ۲۰۴۸؛ زنجانی: جزوه استفتانات روزه، س ۸؛ صافی: هدایه العباد، کتاب الصوم، م ۲۳۳۶؛ بهجت: وسیله النجاه، م ۱۱۳۲؛ توضیح المسائل ۱۶ مرجع، ج ۱، م ۱۶۸۸.

↓ لاک زدن ناخن انگشتان!

? کسی که قبل از ماه رمضان پارسال انگشت‌های شصت پاهای خود را لاک‌زده و بعد از تموم شدن ماه رمضان فهمیده که باید برای انجام غسل‌های واجب لاک‌ها رو پاک می‌کرده، الان تکلیف عبادات سال قبل ایشان چیست؟

﴿ آیت‌الله خامنه‌ای:﴾

در هر صورت اگر جرمی داشته باشد که مانع رسیدن آب به محل وضو و غسل گردد، وضو و غسل صحیح نیست و نمازهایی را که با وضو و غسل باطل خواندید، باید قضا نمایید و نسبت به روزه‌ها، اگر اعتقاد به صحت غسل داشتید، روزه‌ها صحیح است.

﴿ آیت‌الله مکارم شیرازی:﴾

در فرض سؤال چنانچه یقین دارید بدون برطرف کردن مانع غسل کرده‌اید، باید نمازها را قضا کنید ولی روزه‌ها قضا ندارد.

﴿ آیت‌الله سیستانی:﴾

نمازهای آن مدت که لاک بر روی انگشت بوده و غسل کامل نشده بوده را قضا کنید.

﴿ آیت‌الله وحید خراسانی:﴾

نمازهایتان باطل است و واجب است نمازها را قضا نمایید و همچنین بنا بر احتیاط واجب اگر در یادگیری مسئله کوتاهی نموده‌اید باید روزه‌ها را هم قضا نمایید.

﴿ آیت‌الله شبیری زنجانی:﴾

از جهت روزه‌های ماه رمضان که در حال جنابت گرفته‌اید مانعی برای صحت نیست همچنین روزه‌های ماه رمضان که نیاز به غسل حیض داشته و در یادگیری مسئله کوتاهی نکرده باشد.

﴿ آیت‌الله فاضل:﴾

اگر با بودن لاک روی ناخن‌ها غسل واجب را انجام داده باطل است، و نمازهایی که با آن غسل خوانده نیز باطل است. نسبت به روزه ماه رمضان، اگر نمی‌دانسته که غسل کردن با لاک ناخن‌ها باطل است و احتمال بطلان غسل هم نمی‌داده و اطمینان به صحت غسل خود داشته است، روزه‌هایی که گرفته صحیح است.^۴

↓ رسیدن به محل اقامت پیش از ظهر!

? اگر مسافر پیش از ظهر به وطن یا محل اقامت برسد، تکلیفش چیست؟

﴿ آیات امام، خوبی، تبریزی، خامنه‌ای، بهجت، نوری، صافی، وحید، سبحانی، زنجانی:﴾

^۴ منبع: استفتا از سایت مراجع عظام

چنانچه کاری که روزه را باطل می کند انجام نداده، باید آن روز را روزه بگیرد، و اگر انجام داده روزه آن روز بر او واجب نیست بعد قضا نماید.

﴿ آیت الله سیستانی:﴾

اگر مسافر در ماه رمضان قبل از اذان ظهر به وطنش یا به جایی برسد که می خواهد ده روز در آنجا بماند، چنانچه کاری که روزه را باطل می کند انجام نداده، بنا بر احتیاط واجب، باید آن روز را روزه بگیرد و در این صورت، قضا ندارد و اما اگر کاری که روزه را باطل می کند انجام داده، روزه آن روز بر او واجب است و باید آن را قضا کند.

﴿ آیات مکارم و مظاهری:﴾

هرگاه مسافر پیش از ظهر به حدّ ترخص وطن یا جایی که قصد دارد ده روز در آنجا توقّف کند برسد، چنانچه کاری که روزه را باطل می کند انجام نداده باشد باید روزه بگیرد و اگر انجام داده باید بعداً قضا کند و مستحب است باقیمانده آن روز را امساک نماید، ولی اگر بعد از ظهر وارد شود نمی تواند روزه بگیرد.^۱

↓ پرداخت کفاره با تأخیر!!!

? آیا این درست است که اگر کفاره بر انسان واجب شود، باید بعد از ماه رمضان فوراً آن را پرداخت کند؟

﴿ نظر ۱۳ مرجع، جامع الرسائل، م ۱۶۸۴﴾

اگر کفاره بر انسان واجب شود، لازم نیست آن را فوراً بدهد، ولی نباید به قدری به تأخیر بیندازد که بگویند در انجام دستور الهی، کوتاهی و مسامحه کرده است.

↓ سؤال: اگر کسی در ماه رمضان روزه خود را عمداً باطل کرده باشد، به علت سختی کفاره روزه و سیر کردن فقرا، اگر مقدار مبلغ آن را بدهد کافی است؟

↑ پاسخ

﴿ مراجع عظام تقلید می فرمایند:﴾

کسی که کفاره روزه رمضان بر او واجب است، باید یک بنده آزاد کند^۱ یا دو ماه روزه بگیرد (سی و یک روز آن باید پی در پی باشد) یا شصت فقیر را سیر کند یا به هر کدام یک مُد که تقریباً ده سیر (۷۵۰ گرم) است طعام یعنی گندم یا جو و مانند این ها بدهد و چنانچه این ها برایش ممکن نباشد هر چند مد که می تواند به فقرا طعام بدهد و اگر نتواند طعام بدهد باید استغفار کند، اگرچه مثلاً یک مرتبه بگوید «استغفرالله» و احتیاط واجب در

^۱ منابع: توضیح المسائل ۱۶ مرجع، مسأله ۱۷۲۲، عروه الوثقی ج ۲، کتاب الصوم، شرایط وجوب الصوم، مسأله ۱، منهاج الصالحین ج ۱، مسأله ۱۰۲۸، سیستانی، رساله جامع ج ۱، مسأله ۲۱۰۶، خامنه ای، رساله آموزشی ج ۱، ص ۲۶۴

^۲ الان بنده ای پیدا نمی شود تا آن را آزاد کرد پس این مساله موضوعاً منتفی است.

فرض اخیر آن است که هر وقت بتواند، کفاره را بدهد. و در طعام نیز احتیاط مستحب آن است که تنها گندم یا آرد گندم یا نان گندم داده شود، هرچند ظاهراً هر طعامی که بدهد، کافی است.^۷

نتیجه این که شما در این انتخاب یک نوع از کفاره مخیر هستید و معنای تخییر آن است که مکلف در انتخاب هر مورد آزاد است، بنابراین شما می‌توانید هر یک از موارد زیر را که خواستید انجام دهید.

الف. دو ماه روزه بگیرید.

ب. شصت فقیر را سیر کنید یا به هرکدام یک مُد که تقریباً ده سیر (۷۵۰ گرم) است طعام یعنی گندم یا جو و مانند این‌ها بدهید.

ج. اگر طعام هم نتوانستید بدهید، باید استغفار کنید.

البته مستحب است که در صورت امکان ترتیب مراعات شود.^۸

لازم است تذکر داده شود که اگر انسان به چیز حرامی روزه خود را باطل کند، چه آن چیز اصلاً حرام باشد مثل شراب و زنا، یا به جهتی حرام شده باشد، مثل نزدیکی کردن با عیال خود در حال حیض، بنا بر احتیاط کفاره جمع بر او واجب می‌شود.^۹

در ضمن غالباً دفاتر مراجع کفارات، رد مظالم و... را جهت رساندن به مستحق می‌پذیرند.

↓ سؤال: خوردن قرص در ماه رمضان برای اینکه روزه قضا نشه اشکال داره؟

↑ پاسخ:

خوردن قرص در حال روزه، آن را باطل می‌کند. کسی که روزه برای او ضرر دارد نباید روزه بگیرد و چنانچه بیماری او تا رمضان سال بعد بهبود پیدا کرد باید روزه را قضا نماید.

↓ سؤال: اگه مریض بشی و نتونی روزه بگیری و مریضی تا سال آینده ادامه پیدا بکند آیا باید هم قضا و هم کفاره روزه بدهد؟

↑ پاسخ:

اگر به خاطر بیماری نتوانید روزه بگیرید و بیماری تا ماه رمضان سال بعد مستمر ادامه داشته باشد قضای روزه ساقط می‌شود. برای هر روز یک مد طعام به فقیر فدیة بدهید.

^۷ توضیح المسائل (المحشی للإمام الخمینی)، ج ۱، ص: ۹۳۱، مساله ۱۶۶۰ و ۱۶۶۱.

^۸ الامام الخمینی، تحریر الوسیلة، ج ۱، ص: ۲۸۹.

^۹ توضیح المسائل (المحشی للإمام الخمینی)، ج ۱، ص ۹۳۱.

↓ سؤال: در هنگام ماه مبارک رمضان، اگر شخصی بعد از اذان صبح، جنب شود، آیا باید فوراً غسل انجام دهد، یا می‌تواند چند ساعت به تأخیر بیندازد؟

حکم روزه آن روز چیست، آیا باید قضای آن را بگیرد؟

↑ پاسخ:

🔖 آیت‌الله خامنه‌ای:

اگر روزه‌دار در روز محتمل شود، واجب نیست فوراً غسل کند و روزه نیز صحیح است و برای نماز باید غسل انجام دهد.

↓ سؤال: کسی که بعد از ظهر در ماه رمضان به مسافرت می‌رود، اگر بخواهد روزه‌اش را نخورد، حکم شرعی چیست؟ آیا باید قبل از اذان صبح برگردد یا می‌تواند قبل از اذان ظهر مراجعت نماید؟

↑ پاسخ:

۱. مسافرت در حال روزه، در بعد از ظهر از ماه مبارک رمضان اشکالی نداشته و روزه (آن روز) صحیح است.^{۱۰}

۲. همچنین شخصی که مسافر است اگر پیش از ظهر به وطنش یا به جایی که می‌خواهد ده روز در آنجا بماند، برسد، چنان چه کاری که روزه را باطل می‌کند انجام نداده، باید آن روز را روزه بگیرد.^{۱۱}

مثلاً اگر شخص روزه‌دار بعد از ظهر روز سه‌شنبه از وطن خود یا جایی که ده روز در آن قصد ماندن کرده بود به جایی مسافرت نماید، روزه آن روزش (سه‌شنبه) صحیح است و برای این که روزه روز چهارشنبه‌اش نیز صحیح باشد باید قبل از ظهر در روز چهارشنبه به وطن خود یا جایی که می‌خواهد ده روز در آنجا بماند، برسد، و در صورتی که کاری را هم که روزه را باطل می‌کند، انجام نداده باشد، و بعد از رسیدن به این مکان، نیت روزه کند، روزه‌اش صحیح است.

↓ سؤال: آیا در هنگام روزه می‌توان غسل جنابت کرد؟

↑ پاسخ:

شخصی که در ماه رمضان جنب می‌شود، دو حالت دارد: یا قبل از اذان صبح جنب شده و یا بعد از اذان صبح و در طول روز جنب می‌شود (البته جنابت در حال روزه نباید به وسیله جماع و استمناء باشد، بلکه، مثلاً در خواب، منی از او خارج شده باشد).

↓ غسل جنابت قبل از اذان صبح:

🔖 حضرت امام خمینی (ره):

^{۱۰} توضیح المسائل (المحشی للإمام الخمينی)، ج ۱، ص ۹۵۳، م ۱۷۲۱.

^{۱۱} توضیح المسائل (المحشی للإمام الخمينی)، ج ۱، ص ۹۵۴، م ۱۷۲۲ و ص ۹۵۳، م ۱۷۲۱.

اگر جنب عمداً تا اذان صبح غسل نکند، یا اگر وظیفه او تیمم است عمداً تیمم ننماید، روزه اش باطل است.^{۱۲} و اگر در روزه واجبی که وقتش معین است (مانند روزه نذر) تا اذان صبح غسل نکند و تیمم هم ننماید، روزه اش صحیح است.^{۱۳}

پس، اگر در ماه رمضان قبل از اذان صبح جنابت حاصل شود، باید غسل جنابت نماید.

غسل جنابت بعد از اذان صبح و در طول روز:

﴿ حضرت امام خمینی (ره):

اگر روزه دار در روز محتمل شود، (یعنی، در خواب از او منی خارج شود)، واجب نیست فوراً غسل کند؛^{۱۴} اما برای خواندن نماز ظهر و عصر و نماز مغرب و عشاء واجب است غسل جنابت نماید. و هرگاه در ماه رمضان بعد از اذان صبح بیدار شود و ببیند محتمل شده، اگرچه بداند پیش از اذان محتمل شده، روزه او صحیح است.^{۱۵}

پس، در هنگام روزه در طول روز می توان غسل جنابت کرد.

📌 سؤال: شخصی به خاطر بیماری که داره نتونسته چندساله روزه بگیره و با توجه به بیماریش نمیتونه قضاشو هم بگیره،

باید بابت هر سال چقدر كفاره بده و اینکه توانایی مالی انچنانی هم نداره؟

📌 پاسخ:

اگر به خاطر بیماری روزه نگرفته باشید و بیماری شما تا ماه رمضان بعدی ادامه داشته باشد، قضا هم واجب نمی باشد و برای هر روز ۷۵۰ گرم گندم یا آرد یا برنج به فقیر طعام بدهید. ولی اگر می توانسته اید قضا کنید و بدون عذر قضا نکرده باشید، روزه هایی را که از سال گذشته نگرفته اید، باید قضا کنید و برای هرروز ۷۵۰ گرم گندم یا آرد یا برنج به عنوان كفاره تأخیر به فقیر طعام بدهید.

کسی که توانایی پرداخت كفاره عمد ماه رمضان را ندارد، هر مقدار می تواند صدقه به فقرا بدهد و اگر از دادن صدقه هم عاجز است، هجده روز روزه بگیرد و اگر روزه هم نتوانست بگیرد استغفار کند و هر قدر بتواند روزه بگیرد و اگر اصلاً نمی تواند روزه بگیرد، اکتفا به استغفار نماید اگرچه مثلاً یک مرتبه بگوید «استغفرالله».

^{۱۲} توضیح المسائل (المحشی للامام الخمينی)، ج ۱، ص ۹۰۸ - ۹۰۹، م ۱۶۱۹: مکارم: «... بنا بر احتیاط واجب روزه اش باطل است ولی اگر توانایی بر غسل ندارد یا وقت تنگ است تیمم نماید، اما اگر از روی عمد نباشد روزه اش صحیح است.»؛ فاضل: «کسی که بخوهد روزه ماه مبارک رمضان یا قضا آن را بگیرد نباید تا اذان صبح عمداً در حال جنابت باقی بماند. بنابراین اگر عمداً غسل نکند و در تنگی وقت تیمم نیز نکند روزه اش باطل است. بقای عمدی بر جنابت در روزه های دیگر چه واجب باشد یا مستحب ضرری برای روزه ندارد.»؛ گلپایگانی، صافی: «اگر در ماه رمضان تا اذان صبح غسل نکند و تیمم هم ننماید ولی از روی عمد نباشد مثل آن که دیگری نگذارد غسل و تیمم کند روزه اش صحیح است.»

^{۱۳} همان، ص ۹۰۹، م ۱۶۲۰: خونی، تبریزی: «اگر در روزه غیر ماه رمضان و قضا آن از روزه های واجبی که مثل روزه ماه رمضان وقت آن معین است جنب عمداً تا اذان صبح غسل نکند أظهر این است که روزه اش صحیح است.»

^{۱۴} همان، ص ۹۱۵، م ۱۶۲۲: فاضل: «گر چه احتیاط مستحب آن است که فوراً غسل کند.»؛ مکارم: «هر گاه روزه دار در روز محتمل شود بهتر است فوراً غسل کند اما اگر نکند برای روزه اش اشکالی ندارد.»

^{۱۵} همان، م ۱۶۲۳: مکارم: «روزه اش صحیح است، خواه بداند پیش از اذان محتمل شده یا بعد از آن، و یا شک داشته باشد.»

↓ سؤال: افراد مسنی که توانایی روزه ندارند و دیگر تا آخر عمر نمیتونن روزه بگیرن آیا کفاره بر گردنشون هس یا نه؟؟ و کفاره به ازای چند گرم گندم هست؟
↑ پاسخ:

پیرمرد یا پیرزنی که به خاطر پیری هیچ وقت توان روزه گرفتن ندارند روزه بر آنها واجب نیست و قضا و فدیة هم ندارد.
بر پیرمرد یا پیرزنی که توان روزه گرفتن دارند اما روزه گرفتن برای آنها مشقت دارد (مثلاً به خاطر گرمای زیاد یا طولانی بودن روزها) روزه واجب نیست در صورت توان بعد از ماه رمضان بنا بر احتیاط واجب باید قضای روزه‌ها را بگیرد و باید برای هر روز یک مد طعام به فقیر بدهد.

↓ سؤال: روزه بر چه کسانی واجب است و بر چه کسانی واجب نیست؟
↑ پاسخ:

روزه ماه مبارک رمضان بر هر فرد مکلف واجب است، مگر نام بردگان ذیل:

۱- کسی که به واسطه پیری نمیتواند روزه بگیرد. یا برای او مشقت دارد، روزه بر او واجب نیست، ولی در صورت دوم باید برای هر روز یک مُد (تقریباً ده سیر، ۷۵۰ گرم) طعام، مثل گندم و جو به فقیر بدهد.

کسی که به واسطه پیری روزه نگرفته اگر بعد از ماه رمضان بتواند روزه بگیرد، به فتوای بعضی لازم نیست روزه را قضا نماید و به نظر بعضی بنا به احتیاط واجب باید قضا کند.

۲- کسی که مرضی دارد که زیاد تشنه می‌شود، به گونه‌ای که نمیتواند آن را تحمل کند یا برایش مشقت دارد، روزه بر او واجب نیست. و در صورت دوم باید برای هر روز یک مُد طعام به فقیر بدهد. در لزوم قضا و عدم لزوم آن در این فرض هم اختلافی است.

۳- زنی که زایمانش نزدیک است و روزه برای خود یا برای حملش ضرر دارد، روزه بر او واجب نیست و باید برای هر روز یک مد طعام بدهد. و بعداً باید روزه‌هایی که نگرفته قضا کند.

۴- زنی که بچه شیر می‌دهد... اگر روزه برای او یا بچه ضرر داشته باشد، روزه بر او واجب نیست، و باید برای هر روز یک مد طعام بدهد و روزه‌هایی که نگرفته قضا کند.

لازم به ذکر است که افراد نابالغ و دیوانه از این جهت که مکلف نیستند روزه بر آنان واجب نیست. و مسافر نیز نباید در حال سفر روزه بگیرد بلکه باید بعداً قضایش را بگیرد بلی اگر مسافر درجایی قصد اقامه کند باید روزه بگیرد.

↓ سؤال: اگر چند سال از قضای روزه گذشته باشد یعنی مثلاً نمی‌دانسته که ماه رمضان است و چند روز را نگرفته باشد آیا بعد از چند سال باید همان قدر روزه را بگیرد یا به تعدادش افزوده می‌شود.
↑ پاسخ:

در صورتی که مکلف روزه قضا شده را تا ماه رمضان بعد قضا نکند باید برای هر روز علاوه بر قضای آن روز کفاره تأخیر پرداخت کند که میزان آن برای هر روز ۷۵۰ گرم از گندم، برنج، آرد است که باید به فقرا پرداخت کند و برای دانستن قیمت آن باید از کسبه محل زندگی خود سؤال کند و در صورتی که پول را به فقیر داد باید به او بگوید که با آن طعام بخرد یعنی همان چیزی را بخرد که فرد پولش را به او داده است.

به تعداد روزه‌های قضا شده افزوده نمی‌شود.

↓ سؤال: فردی که قصد روزه گرفتن ندارد چه مجازات و عقوبتی برای او در نظر گرفته می‌شود؟

↑ پاسخ:

کسی که در ماه مبارک رمضان روزه بر او واجب است (همه شرایط را دارا است) به صرف اینکه قصد روزه گرفتن ندارد یا قصد دارد که روزه نگیرد، از نظر اسلام مجازات و عقوبتی ندارد مگر این که این قصد خود را عملی کند و عملاً روزه واجب خود را ترک کند، یا روزه خود را باطل نماید که در آن صورت برای هر روز که عمداً روزه واجب خود را ترک کرده است باید علاوه بر یک روز روزه قضا، کفاره نیز بپردازد. کفاره ترک عمدی یا افطار روزه واجب رمضان یکی از سه مورد زیر است: ۱- شصت روز روزه (که سی و یک روز آن باید پی‌درپی باشد). ۲- آزاد کردن یک برده (در این زمان این مورد منتفی است زیرا برده و بنده‌ای نیست). ۳- برای هر روز شصت فقیر را غذا بدهد و سیر کند و اگر توانایی انجام هیچ‌یک را ندارد تنها باید در پیشگاه خداوند استغفار کند.^{۱۶}

↓ سؤال: آیا در یک روز ماه رمضان، با تکرار عملی که روزه را باطل می‌کند، کفاره نیز تکرار می‌شود؟

↑ پاسخ:

با باطل شدن عمدی روزه، علاوه بر آنکه کفاره آن واجب خواهد شد، لازم است که فرد تا پایان روز امساک نیز بکند، یعنی نباید تا اذان مغرب کاری که روزه را باطل می‌کند، انجام دهد.

با این وجود، اگر دوباره مرتکب مُبطل روزه شود، تنها کار حرامی کرده ولی کفاره، تکرار نخواهد شد.

البته فقها دربارهٔ جماع و استمناء احتیاط کرده و در صورت تکرار آن، تکرار کفاره را نیز واجب می‌دانند.^{۱۷}

↓ سؤال: اگر پرداخت فطریه، بعد یا قبل از عید فطر باشد اشکال دارد؟

↑ پاسخ:

۱. پرداخت فطریه، بعد از عید فطر:

مراجع عظام تقلید: زمان وجوب زکات فطره را از غروب شب عید فطر دانسته و تأخیر پرداخت آن را به بعد از نماز عید جایز نمی‌دانند، اما اگر کسی نماز عید را نخواند، باید فطریه را تا ظهر عید پرداخت نماید.^{۱۸}

^{۱۶} توضیح المسائل (المحشی للإمام الخمینی)، ج ۱، ص: ۹۲۸، مسأله ۱۶۶۰

^{۱۷} رک: تبریزی، جواد، استفتانات جدید، ج ۲، ص ۱۳۳، قم، چاپ اول، بی‌تا: قمی، شیخ عباس، الغایة القصوی فی ترجمة العروة الوثقی، ج ۲، ص ۱۶۵، منشورات صبح پیروزی، قم، اول، ۱۴۲۳ ه ق

^{۱۸} رک: امام خمینی، سید روح الله، توضیح المسائل (محشی)، ج ۲، ص ۱۸۰، م ۲۰۲۵، دفتر انتشارات اسلامی، قم، هشتم، ۱۴۲۴ ه ق.

ولی اگر دسترسی به فقیر ندارد می‌تواند مقداری از مال خود را به نیت فطره جدا کرده و برای مستحقی که در نظر دارد یا برای هر مستحقی کنار بگذارد و باید هر وقت که آن را می‌دهد نیت فطره نماید.^{۱۹}

اما "اگر موقعی که دادن زکات فطره واجب است، فطره را ندهد و کنار هم نگذارد، احتیاط واجب^{۲۰} آن است که بعداً بدون این که نیت ادا و قضا کند [به قصد قربت] فطره را بدهد."^{۲۱}

۲. پرداخت فطره، قبل از عید فطر: مراجع عظام تقلید در این باره می‌گویند:

"اگر پیش از ماه رمضان فطره را بدهد صحیح نیست و احتیاط واجب^{۲۲} آن است که در ماه رمضان هم فطره را ندهد.^{۲۳} ولی اگر پیش از رمضان یا در ماه رمضان به فقیر قرض بدهد و بعد از آن که فطره بر او واجب شد، طلب خود را بابت فطره حساب کند مانعی ندارد."^{۲۴}

سؤال: به جای ۷۵۰ گرم گندم همیشه پولش رو داد؟ روزه قضا رو میشه بعد از ماه رمضان سال بعد گرفت؟

پاسخ:

روزه قضا را باید تا قبل از ماه رمضان سال بعد بگیرد و اگر نگرفتید باید بعد هم قضا بگیرد و هم برای هر روز ۷۵۰ گرم گندم به فقیر کفاره بدهید می‌توانید پول گندم را حساب کنید و به فقیر بدهید اما باید او را وکیل کنید که فقط گندم و آرد و نان بخرد و اگر چیز دیگری بخرد کفاره ساقط نمی‌شود.

سؤال: در ماه رمضان روزها بلند است و کسی که کارگر است و باید تمام روز زیر آفتاب کار کند تا بتواند خرجی خود و خانواده را بدهد. می‌تواند روزه نگیرد؟ و اگر کار نکند نمی‌تواند نیاز خانواده را تأمین کند. و اگر روزه بگیرد از کار خود نسبت به صاحب کار کم کاری نکرده به خاطر وضعی که دچار می‌شود؟

پاسخ:

شخص (نانوا و کارگر و افرادی که مشاغل سخت دارند) اگر می‌تواند باید کار را در ماه رمضان تعطیل کند و یا در حد توان به اندازه‌ای که به روزه ضرری نزند کار کند و یا در صورت امکان برای امرارمعاش خود قرض کند و بعد پرداخت کند، و اگر کار کردن ضروری باشد و بدون آن توان اداره زندگی خود را ندارد و امکان قرض گرفتن نداشته باشد، باید روزه بگیرد و صرف ضعف، سختی کار، گرما و... مجوز برای ترک روزه نیست، بلکه باید سحری خورده و نیت روزه کند و روزه بگیرد و

^{۱۹} همان، ر.ک: ذیل م ۲۰۳۰.

^{۲۰} آیت الله بهجت: احتیاط مستحب آن است که بعداً قضا کند، ولی أظهر این است که زکات فطره دیگر بر او واجب نیست، ولی معصیت کرده است: آیات عظام گلپایگانی، تبریزی، صافی: بعداً باید بدون این که نیت ادا و قضا کند فطره را بدهد؛ همان، ر.ک ذیل م ۲۰۳۱.

^{۲۱} همان، م ۲۰۳۱.

^{۲۲} آیت الله زنجانی: (احتیاط مستحب): آیات عظام خوئی، تبریزی، سیستانی: (بهتر آن است...).

^{۲۳} آیت الله صافی: (جواز دادن فطره در ماه رمضان بعید نیست...): آیت الله گلپایگانی: (اگر در ماه رمضان بدهد صحیح است ولی احتیاط لازم آن است که قصد وجوب نکند مگر آن که فطره را بعد از مغرب شب عید یا صبح روز عید پیش از نماز عید بدهد...).

^{۲۴} توضیح المسائل (محشی)، ج ۲، ص ۱۸۰، م ۲۰۲۵.

۱- می‌تواند در طول روز هر زمان به خاطر کار کردن دچار ضعف شدید و غیرقابل تحمل شد به مقدار ضرورت و رفع نیاز غذا یا آب استفاده کرده و تا مغرب امساک کند و بعد از ماه رمضان روزه‌ها را قضا نماید.

۲- می‌تواند صبح با رعایت تمام شرایط طبق نظر مرجع تقلید خود به مسافرت برود روزه را باطل کند و برگردد بعد روزه را قضا نماید.

↓ سؤال: آیا در حالت جنب همیشه روزه گرفت؟

↑ پاسخ:

در صورت جنب شدن در شب ماه رمضان، باید قبل از اذان صبح غسل کند تا روزه‌اش صحیح باشد و اگر بهر دلیلی وقت برای غسل نباشد، در تنگی وقت تیمم بدل از غسل کند تا روزه صحیح باشد بعد برای خواندن نماز غسل کند.

↓ سؤال: افراد مسنی که توانایی روزه ندارند و دیگر تا آخر عمر نمیتونن روزه بگیرن آیا کفاره بر گردنشون هس یا نه؟؟ و

کفاره به ازای چند گرم گندم هست؟

↑ پاسخ:

پیرمرد یا پیرزنی که به خاطر پیری هیچ وقت توان روزه گرفتن ندارند روزه بر آن‌ها واجب نیست و قضا و فدیة هم ندارد.

بر پیرمرد یا پیرزنی که توان روزه گرفتن دارند اما روزه گرفتن برای آن‌ها مشقت دارد (مثلاً به خاطر گرمای زیاد یا طولانی بودن روزها) روزه واجب نیست در صورت توان بعد از ماه رمضان بنا بر احتیاط واجب باید قضای روزه‌ها را بگیرد و باید برای هر روز یک مد طعام به فقیر بدهد.

↓ سؤال: کسی که مریض هست نمیتونه روزه بگیره باید کفاره بده؟

↑ پاسخ:

اگر روزه گرفتن به خاطر بیماری برای سلامتی اش ضرر داشته باشد نباید روزه بگیرد. بعد از ماه رمضان اگر بیماری بهبود یافت قضای روزه‌ها را بگیرد، و اگر تا ماه رمضان سال بعد ادامه داشت قضا ساقط می‌شود و برای هر روز ۷۵۰ گرم گندم به فقیر بدهد.

↓ سؤال: آیا تو گرمای ۵۰ درجه و کار آدم مسافرکشی باشه. باید روز گرفت؟؟

↑ پاسخ:

این شخص اگر می‌تواند باید کار را در ماه رمضان تعطیل کند و یا در حد توان به اندازه‌ای که به روزه ضرری نزند کار کند و یا در صورت امکان برای امرار معاش خود قرض کند و بعد پرداخت کند و اگر کار کردن ضروری باشد و بدون آن توان اداره زندگی خود را ندارد و امکان قرض گرفتن نداشته باشد باید روزه بگیرد و صرف ضعف، سختی کار، گرما و... مجوز برای ترک روزه نیست. ترک روزه حرام و گناه کبیره است و قضا و کفاره عمد دارد. بلکه باید سحری خورده و نیت روزه کند و روزه بگیرد و

۱- می‌تواند در طول روز هر زمان به خاطر کار کردن دچار ضعف شدید و غیرقابل تحمل شد به مقدار ضرورت و رفع نیاز غذا یا آب استفاده کرده و تا مغرب امساک کند و بعد از ماه رمضان روزه‌ها را قضا نماید.

۲- می‌تواند صبح با رعایت تمام شرایط طبق نظر مرجع تقلید خود در حد مسافت شرعی سفر کرده و روزه را باطل کند و برگردد بعد روزه را قضا نماید.

↓ سؤال: آیا مسافرت عمدی در ماه رمضان به قصد افطار و فرار از روزه گرفتن، جایز است؟

↑ پاسخ:

📖 آیت‌الله خامنه‌ای:

مسافرت در ماه رمضان اشکال ندارد، و در صورت مسافرت، ولو این‌که برای فرار از روزه باشد، افطار بر او واجب است.